

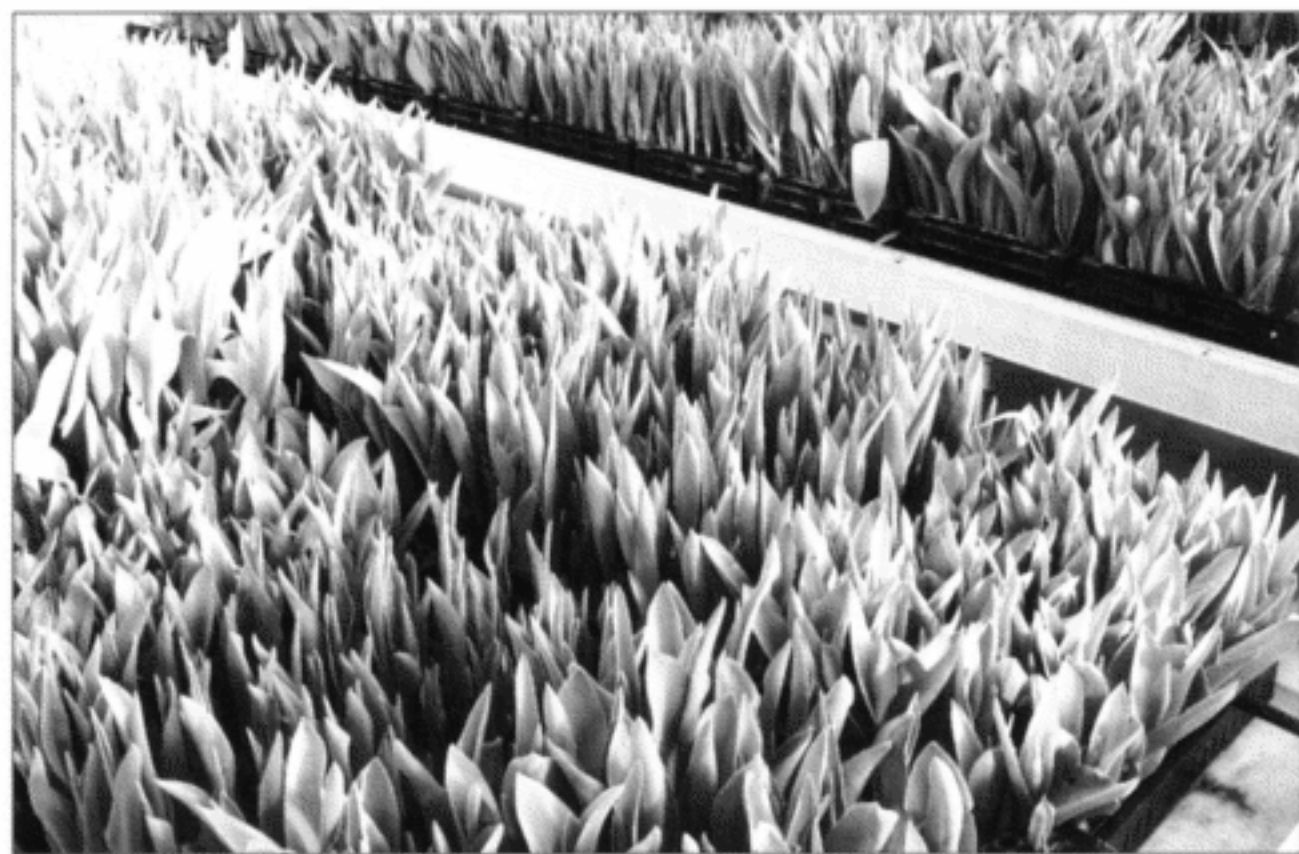
Triumph-tulpen doen het goed in de vijf graden waterbroei tulpen

ZWAAGDIJK – Wanneer je het verkoopseizoen van bloemen met een paar weken of zelfs maanden kunt oprekken, betekent dat voor de bloemenleveranciers zakelijk gezien pure winst. Vandaar dat door de jaren heen door de broeiers en hun leveranciers wordt geprobeerd om de bloemenproductie te vervroegen. Met de 5 graden broei van tulpen blijkt dat hier in Nederland goed te lukken. In het buitenland is het echter een ander verhaal, bijvoorbeeld omdat de grond waarin de bollen worden opgeplant vaak zeer wisselend van kwaliteit is. De afbroei op water zou voor dit probleem wellicht een oplossing kunnen zijn.

door André Laffort

Tulpen op water broeien is inmiddels in Nederland een 'normaal' verschijnsel. Veertig procent wordt tegenvoor-

onder andere in opdracht van een aantal bloembollenexporteurs. Daarbij zijn inmiddels verschillende mogelijkheden en (voorlopige) beperkingen in kaart gebracht. Waterbroei betekent

dig op die manier afgebroeid. Wanneer je datzelfde principe kan toepassen voor de 5 graden broei in het buitenland, ben je spekkoper zou je zeggen. Je hebt dan immers niets meer te maken met die grond. Maar is dat ook zo? Een van de mensen die er iets meer over zou moeten kunnen vertellen is Hans Meester. Hij is als onderzoeker verbonden aan de Proeftuin Zwaagdijk.

Meester heeft zich de afgelopen jaren bezig gehouden met het onderzoek naar de mogelijkheden van de 5 graden waterbroei van tulpen. Dat gebeurde

volgens de onderzoeker zeker een aanwinst voor de broeierij. Hij kan daarvoor meerdere positieve punten aandragen. Zo is de watertulp schoon, gemakkelijker en sneller oogstbaar. Bovendien is de watertulp ook nog eens milieuvriendelijker. Je hebt voor de teelt namelijk minder beschermingsmiddelen nodig dan bij een vergelijkbare teelt in grond.

TRIUMPH

Het sortiment dat zich het beste leent voor de waterbroei zijn volgens Mees-

ter de Triumph-tulpen. Dat heeft te maken met de gevoeligheid voor bloemverdroging. Bij de teelt op water blijkt uit onderzoek dat met name de Darwinhybrides daar nogal last van hebben. Soorten als Apeldoorn en Parade scoren bij 5 graden waterbroei tot dusver een te hoog uitvalspercentage (90 procent). De Triumphs doen het op dit punt veel beter (5 procent of nog minder). Overigens zijn er ook Darwinhybrides die het wel veel beter doen op water. Een soort als Ad Rem doet het fantastisch.

Op bloemverdroging zit de teelt op water dus in ieder geval niet vast. Hoe zit dat met een ander nogal eens genoemd probleem: het gewicht? Was het tot nu toe niet zo dat de watertulp lichter is dan zijn collega die met de wortel in de grond staat? Gemiddeld is dat verschil 8 tot 10 procent.

Meester kent die cijfers natuurlijk. Dat de watertulp lichter is hoeft volgens hem geen probleem te zijn. Hij stelt: „Dat is het eigenlijk alleen maar in een moeilijke markt (veel aanbod, weinig vraag). Daarin zou de afnemer heel goed voor alleen maar 'zwaar' kunnen gaan. Die markt kent echter ook een tegenpool: er is dan veel vraag en minder aanbod. En dan merk je dat gewicht er weer veel minder toe doet.”

De gewichtsproblematiek heeft volgens de onderzoeker te maken met de teelt in stilstaand water en met de kortere trekduur. De tulp staat daardoor meer rechtop en zit minder goed in het blad. Ook voor dit 'probleem' is overigens een oplossing. Die luidt: hou rekening met deze omstandigheid en kies voor een geschikt soort tulp. Dat wil zeggen een grote tulp die grof in het blad zit. Een voorbeeld van een soort waarmee Zwaagdijk goede onderzoekservaringen heeft op dit gebied is de Ille de France.

'NEKKEN'

Nog iets wat wel ter sprake komt als het gaat over de waterbroei is het 'nekken'. Bij waterbroei groeit het steeltje van de tulp te ver door. Dat maakt dat de bloemknop te hoog komt te zitten. Volgens Meester is dit een probleem waarmee in eerste instantie toch vooral de inlandse markt te maken

heeft. De Nederlandse consument koopt namelijk het liefst een bosje tulpen waarbij de knop nog lekker diep in het blad verscholen zit. In het buitenland zit men daar volgens hem veel minder mee. „In sommige landen vindt men dat zelfs prachtig”, zegt hij.

En omdat Proeftuin Zwaagdijk overwegend erg enthousiast is over de mogelijkheden, tot slot nog een positieve bijdrage van de watertulp aan de broeierij. Dat is de ongelijkheid in de groei. Volgens Meester is dat bij de watertechniek minder een probleem

waterbroei. Het ligt in de bedoeling om volgend jaar februari, speciaal voor de export, een Open Dag te houden. Aanleiding hiervoor is onder meer de belangstelling van de export voor dit onderwerp. Die is groot. Bij een Open Dag met ditzelfde thema waren dit jaar 79 exporteurs aanwezig, aldus de Proeftuin.

Duidelijk is bijvoorbeeld geworden dat tulpen van het type Darwin minder geschikt zijn voor deze broei. „Ik durf eigenlijk wel te zeggen dat je die beter niet kunt gebruiken”, stelt Meester.

dan bij de conventionele teelt. 'Vaak blijkt dat op water het gewas gelijkmatiger groeit dan bij de afbroei in de grond', zegt hij.

Proeftuin Zwaagdijk gaat dit jaar door met het onderzoek naar de 5 graden C

Hij is vervolgens wel de eerste om toe te geven dat er uitzonderingen zijn. De Ad Rem noemt hij daar een voorbeeld van.

Waarom geen Darwins? Volgens Meester omdat uit onderzoek glashard naar

voren is gekomen dat de soorten uit die tulpenfamilie (o.a. Apeldoorns, Parades) in vrijwel alle gevallen bij 5 graden waterbroei een hoog uitvalpercentage scoren (90 procent). De bloemen verdrogen. Het hoeft geen betoog dat iemand die het van bloemen moet hebben daar niet op zit te wachten. Dat betekent dus dat je naar een ander

5 en 9 graden broeitechnieken

In de Nederlandse tulpenbroeierij werd aanvankelijk uitsluitend gewerkt met de 5 graden C-methode in de vollegrond. Later werd die gevolgd (en deels vervangen door 9 graden C-methode) op kisten. De graden slaan op de aanvangtemperatuur bij de bewaring van de bol. Bij de 9 graden C-methode wordt die temperatuur geleidelijk aan verlaagd (9-7-2). In de laatste 7 of 8 weken voor de broei wordt de bol voor beworteling opgeplant in kisten. Bij de 5 graden C-methode wordt de bol voor het opplanten (volle grond/ water), droog bewaard bij een temperatuur van 5 graden.

In de praktijk is nu een ontwikkeling merkbaar die aangeeft dat beide technieken (5 en 9 graden) meer naar elkaar toe groeien. Bij de 5 graden broeitechniek op water heeft Proeftuin Zwaagdijk bijvoorbeeld al onderzoek gedaan naar de mogelijkheden die beworteling vooraf bij deze techniek heeft. In de 9 graden techniek op haar beurt blijkt dat de broeierij al experimenteert met het uitstellen van de droge periode. De bollen worden nog langer bewaard in de koeling en worden pas enkele weken voor de eigenlijk broei opgeplant voor beworteling.

Voor meer informatie en documentatie over 5 graden waterbroei kunt u terecht bij Proeftuin Zwaagdijk. Het telefoonnummer: +31 (0)228 563164

sortiment moet uitkijken. De meest voor de hand liggende oplossing is dat je als broeier je heil zoekt bij het huidige sortiment, de Triumphs. De kans dat je daar meer bereikt is groter.

Dat laatste blijkt uit onderzoek van Proeftuin Zwaagdijk.